

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 639/2021-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Dudítša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátom JUDr. Jánom Garajom, MBA, Hviezdoslavova 2, Poprad, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Cdo 62/2021 z 29. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia označení v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. septembra 2021 domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 2 a čl. 7 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) namietaným v záhlaví tohto rozhodnutia. Sťažovatelia navrhujú zrušiť napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu a spolu s ním aj uznesenie Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 24 Co 10/2019 z 12. mája 2020 a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň navrhujú, aby ústavný súd prikázal najvyššiemu súdu obnoviť stav pred porušením základných práv sťažovateľov.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovatelia v postavení žalovaných sú účastníkmi súdneho konania vedeného na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 12 C 199/2014 o určenie vlastníckeho práva a o vydanie nehnuteľností.

3. Okresný súd uznesením č. k. 12 C 199/2014 zo 14. decembra 2018 zastavil konanie a priznal žalovaným náhradu trov konania proti žalobkyni v rozsahu 100 %. Konanie bolo zastavené z dôvodu späťvzatia žaloby zo strany žalobkyne a so súhlasom žalovaných. Žalobkyňa v konaní

vedenom na okresnom súde potvrdila, že ide o jej podpis pod textom týkajúcim sa späťvzatia žaloby. Okresnému súdu bol predložený originál späťvzatia žaloby žalobkyňou.

4. Krajský súd uznesením č. k. 24 Co 10/2019 z 12. mája 2020 zrušil uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd dospel k záveru, že po oboznámení sa s originálom späťvzatia žaloby konštatuje, že podpis žalobkyne na späťvzatí žaloby sa očividne líši od jej iných podpisov. Sťažovatelia uvádzajú, že skutočnosť, že samotná žalobkyňa [REDAKOVANÉ] uznala na okresnom súde, že podpis na origináli späťvzatia žaloby je jej podpisom, krajský súd nebral do úvahy. Žalobkyňa až v odvolaní uviedla, že podpis na späťvzatí žaloby pravdepodobne nie je jej. Krajský súd v zrušujúcom uznesení uviedol, že v záujme hospodárnosti a rýchlosti súdneho konania nenariadil vo veci znalecké dokazovanie.

5. Vzhľadom na to, že konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 199/2014 bolo zastavené na návrh žalobkyne [REDAKOVANÉ], ktorá svoju žalobu zobrala späť a svoj podpis na späťvzatí žaloby uznala za vlastný, krajský súd podľa názoru sťažovateľov uznesením č. k. 24 Co 10/2019 z 12. mája 2020 rozhodol v rozpore s vykonaným dokazovaním, a preto sa sťažovatelia rozhodli podať dovolanie proti uzneseniu krajského súdu.

6. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie odmietol. Ako dôvod odmietnutia dovolania uvádza, že dovolací súd dospel k záveru, že v prípade rozhodnutia odvolacieho súdu nejde o rozhodnutie vo veci samej ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

II.

Argumentácia sťažovateľov

7. Podstatou argumentácie sťažovateľov je to, že podľa ich názoru napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu je arbitrárne z týchto dôvodov:

a) Krajský súd nenariadil znalecké dokazovanie na určenie pravosti podpisu žalobkyne na späťvzatí. Teraz, keď pôvodná žalobkyňa [REDAKOVANÉ] zomrela, už sa nebude dať preukázať, že klamala vo svojom odvolaní zrejme s úmyslom získať na úkor žalovaných ďalší majetkový prospech.

b) V uznesení krajského súdu je ako žalovaný 2 označený [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], pritom účastníkom konania ako žalovaný 2 bol [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]. Z toho tento sťažovateľ vyvodzuje, že uznesenie krajského súdu sa netýka jeho osoby a voči jeho osobe ani nemôže byť právoplatné. Napriek tomu najvyšší súd vo svojom uznesení označuje ako žalovaného 2 [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bez uvedenia dátumu narodenia, čo vyvoláva pochybnosť o správnosti označenia žalovaného 2.

c) V trestnom konaní, ktoré sa viedlo proti žalovanému 1 [REDAKOVANÉ], v konaní na okresnom súde znalec [REDAKOVANÉ] potvrdil pravosť podpisov žalobkyne [REDAKOVANÉ] na späťvzatí žaloby.

d) Napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu sa podľa názoru sťažovateľov netýka osoby žalovaného 2, pretože označený je [REDAKOVANÉ] bez toho, aby tu bol uvedený aj dátum narodenia.

e) Najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľov z dôvodu, že dovolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu nemalo charakter rozhodnutia vo veci samej ani rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. Sťažovatelia s týmto názorom nesúhlasia, pretože v súvislosti s účinným späťvzatím žaloby žalobkyne [REDACTED] okresný súd konanie zastavil a týmto uznesením prakticky konanie vo veci samej, t. j. o určenie vlastníctva a vydanie nehnuteľnosti ukončil.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Predmetom konania o ústavnej sťažnosti je preskúmanie opodstatnenosti argumentácie, ktorou sťažovatelia namietajú, že napadnutým rozhodnutím najvyšší súd porušil ich označené základné práva. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sťažovatelia považujú za arbitrárne a nepreskúmateľné z dôvodu, že súdne konanie vedené na okresnom súde malo byť zastavené, a v napadnutom uznesení najvyššieho súdu je namietané aj nesprávne označenie žalovaného 2.

9. Ústavný súd považoval za potrebné najskôr ustáliť predmet konania vymedzený sťažovateľmi. Sťažovatelia v odôvodnení ústavnej sťažnosti namietajú porušenie svojich základných práv aj rozhodnutím krajského súdu bez toho, aby to zahrnuli do petitu ústavnej sťažnosti. Sťažovatelia v petite ústavnej sťažnosti označili za porušovateľa základných práv len najvyšší súd (nie krajský súd) a iba žiadajú spolu s rozhodnutím najvyššieho súdu zrušiť aj rozhodnutie krajského súdu. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že podľa § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak. Ústavný súd neprihliadol na namietané porušenie základných práv sťažovateľov rozhodnutím krajského súdu, vychádzajúc zo svojej judikatúry, v ktorej stabilne konštatuje, že text uvedený mimo petitu pokladá za súčasť odôvodnenia ústavnej sťažnosti, ktorý nemôže doplniť petit (I. ÚS 316/09, I. ÚS 98/2011, II. ÚS 103/08, II. ÚS 154/09, III. ÚS 235/05, IV. ÚS 174/2011, IV. ÚS 481/2011). Ústavný súd prihliadol aj na skutočnosť, že sťažovatelia sú zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom.

10. Ústavný súd k vzťahu medzi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

11. Ústavný súd skúmal, či sa najvyšší súd odchýlil od prípustného výkladu aplikovaných právnych noriem a pristúpil k preskúmaniu zlučiteľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu č. k. 5 Cdo 62/2021 z 29. júna 2021 s ústavou a dohovorom.

12. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovatelia v rámci dovolania [argumentujúc výlučne dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)] napadli uznesenie krajského súdu, ktorým bolo zrušené uznesenie súdu prvej inštancie a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

13. V napadnutom uznesení najvyššieho súdu sa uvádza, že dovolací súd z hľadiska prípustnosti dovolania posudzoval, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, resp. proti rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí. Dospel k záveru, že v prípade kasačného rozhodnutia

odvolacieho súdu nejde o rozhodnutie vo veci samej a ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, a teda nejde o rozhodnutie, proti ktorému je dovolanie podľa § 420 CSP prípustné. K rovnakému záveru najvyšší súd dospel už v uznesení č. k. 3 Cdo 236/2016 z 19. januára 2017, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 19 (ročník 2017). Dovolací súd na toto rozhodnutie odkázal s tým, že nemal žiaden dôvod v tejto veci sa od jeho záverov odchýliť.

14. Ústavný súd stabilne judikuje, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je vnímaná ústavným súdom primárne ako otázka interpretácie (obyčajného) zákona a v tomto smere sa najvyššiemu súdu ponecháva značná autonómia s tým, že vyriešenie tejto otázky samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práva sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016), samozrejme, za predpokladu, že ide o riešenie ústavne udržateľné.

15. Najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí uzavrel, že dovolaním bolo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, proti ktorému nie je dovolanie podľa § 420 CSP prípustné, a preto najvyšší súd dovolanie podľa § 447 písm. c) CSP ako neprípustné odmietol.

16. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ústavný súd uvádza, že najvyšší súd v ňom logicky, zrozumiteľne a presvedčivo, opierajúc sa o zákonnú úpravu a príslušnú judikatúru najvyššieho súdu, odôvodnil, prečo vyhodnotil dovolanie sťažovateľov ako neprípustné bez posúdenia vecnej správnosti uznesenia krajského súdu.

17. Ústavný súd sa stotožňuje s vysloveným názorom najvyššieho súdu, v ktorom konštatuje, že uznesenie krajského súdu, ktorým bolo zrušené uznesenie okresného súdu o zastavení konania a vec bola okresnému súdu vrátená na ďalšie konanie, je kasačným rozhodnutím a nie je rozhodnutím vo veci samej a ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, a preto ani nemôže obstať názor sťažovateľov, že zastavujúcim rozhodnutím okresného súdu, ktoré neskôr bolo kasačným rozhodnutím krajského súdu zrušené, sa konanie skončilo.

18. Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), t. j. taký jeho postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Práve naopak, takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu relevantný právny predpis výslovne umožňoval, preto napadnuté uznesenie najvyššieho súdu v predmetnom prípade nemohlo znamenať odoprenie prístupu sťažovateľov k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

19. Nad rámec ústavný súd dodáva, že jeho úlohou je v zásade posúdiť, či je konanie pred všeobecným súdom spravodlivé ako celok (pozri tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Komanický proti Slovenskej republike zo 4. 6. 2002, č. 32106/96, bod 47). To je v zásade možné až po jeho definitívnom skončení. Povinnosť chrániť základné práva totiž majú aj všeobecné súdy a až v prípade, keď v tejto úlohe zlyhajú v zásade ako celok, môže do ich činnosti zasiahnuť ústavný súd (IV. ÚS 79/2020). Ústavný súd preto spravidla nepristupuje k prieskumu zrušujúcich rozhodnutí odvolacích súdov a nezasahuje do prebiehajúceho, ešte neskončeného konania pred všeobecnými súdmi (II. ÚS 562/2018, II. ÚS 406/2018, III. ÚS 481/2017). Takýto prieskum

je pripustený len veľmi výnimočne, a to v situácii, keď by namietané pochybenie zaťažilo celý ďalší proces zásadnou vadou, ktorá by už nebola reparovateľná v ďalšom konaní (III. ÚS 46/2013, I. ÚS 227/2018).

20. Ústavný súd vo svojej judikatúre už konštatoval, že aj kasačné rozhodnutie všeobecného súdu môže byť principiálne spôsobilé porušiť základné právo účastníka konania. Aj vydanie procesného rozhodnutia všeobecným súdom je potrebné považovať za súčasť poskytovania súdnej ochrany. Ide najmä o prípady, ak všeobecný súd vyrieši nejakú otázku s konečnou platnosťou, ktorá je spôsobilá zásadným spôsobom ovplyvniť ďalší priebeh konania alebo jeho výsledok, prípadne ním konanie v istej časti končí a náprava eventuálneho pochybenia by mohla byť dosiahnutá len zásahom ústavného súdu po skončení konania pri posudzovaní spravodlivosti konania ako celku, čo by nebolo účelné (II. ÚS 344/2019).

21. V aktuálnom procesnom štádiu konania to tak ale nie je, vec sa nachádza pred súdom prvej inštancie, kde o veci sťažovateľov bude ďalej prebiehať konanie pred všeobecnými súdmi, pričom sťažovatelia budú v ďalšom priebehu konania disponovať účinnými právnymi prostriedkami na ochranu svojich práv vrátane tých, na ktoré (opierajúc sa o skutkové tvrdenia) poukazovali vo svojej ústavnej sťažnosti.

22. Vzhľadom na už uvedené niet takej príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označenými právami sťažovateľov, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne umožňovala dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti

23. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími návrhmi v nej obsiahnutými už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu